

:: Izhaja vsak petek dopoldno. ::

Naslov: TRST - TRIESTE
CASELLA CENTRO 37

:: ali pa: Via Imbranal 8/III. ::

Izdaja: konsorcij MALEGA LISTA

MALI LIST

TEDNIK ZA NOVICE IN POUK.

Stane: ena številka 25 stotink.

... Eno leto 10 lir ...

... Pol leta 5 lir ...

... Četrť leta 3 lire ...

Izven Italije celo leto 28 lir

Odg. urednik IVAN PRESEL

Mali koledar.

Petek, 5. novembra: Caharija in Elizabetha. — Sobota, 6.: Lenart; Sever. — Nedelja, 7.: Engelbert. — Ponedeljek, 8.: Bogomir; Klavdij. — Torek, 9.: Teodor (Božidar); Teofil (Bogoljub). — Sreda, 10.: Andrej Avelinski; Trifon. — Četrtek, 11.: Martin (Davorin); Mena. — Petek, 12.: Martin, papež; Livin; Kunibert.

MALE NOVICE

Osebnost.

Naš tovariš in prijatelj Rado Bednarik od Goriške Straže je te dni napravil na visoki šoli definitivni profesorski izpit. Častitamo!

Našemu učiteljstvu.

Najboljši italijanski časopis za učiteljstvo je «Scuola Italiana Moderna». Naročuje se v Bresciji, via Ant. Callegari. Izhaja vsak teden in stane na leto 30.30 lir. Pišite po «numero di saggio». Vsak naš učitelj in učiteljica naj ga ima. Ne bo vam žal!

Habsburžanji strašijo.

Neki angleški list je pisal te dni, da želi francoska vlada spraviti zopet Habsburžane na ogrski in avstrijski prestol, češ da se potem ne bo bati, da bi se Avstrija pridružila Nemčiji. Iz te moke pa težko da bi se kruh naredil, ker sta Italija in Mala antanta odločno nasprotni Habsburgovcem.

Poljaki bi radi kralja.

Socialdemokratski general Pilsudski je nedavno pil bratovščino s poljskimi magnati-veleposestniki. Jeli so politiko tako obračati, da bi Pilsudskega ali pa kneza Radzivila proglasili za kralja. Ubogi poljski kmet!

Poredneži.

Prejšnji ponedeljek predpoldne je šlo 17 fantov iz Mirna v Gorico na nabor. Pri Komelu zraven Zvezde so kupili za 5 lir makaronov ter so jih razdelili med sabo tako, da je po nekaj makaronov štrlelo iz prsnega žepa vsakega nabornika. Veseli so šli na pohod čez Korzo. Ko so šli mimo tribunala, jih je pred Prinčičevo gostilno aretirala maršal karabimijerjev.

Aretacije.

V Florenci je bil zaprt bivši fašist Lavachini, ker je žaljivo govoril o Mussoliniju. V Zoleti so zaprli inženirja Angelinija, ker je ob fašistovski paradi razžalil z besedami milicijo.

Saj smo vedeli.

Svoj čas je veliko prahu vzdignilo ponarejanje francoskega denarja na Ogrskem. Mažarska vlada je bila prisiljena par velikašev zapreti. Prišli so tudi pred sodišče. Zdad se pa govori že, da bodo pomiloščeni. To smo tudi mi vedeli, kajti velika lopovščina je častivredno narodno delo, grdo je le na drobno krasti.

Zopet nesreča z granato.

V bližini Grgarja sta pobirala 20 letni Franc Bitežnik in 13 letni Lojze Bitežnik vojni material. Pri tem je Fran Bitežnik zadet ob večjo granato tako nesrečno, da je eksplodirala in ga popolnoma razmesarila. Lojzeta Bitežnika pa, ki se je nahajal v bližini, je zadet drobec granate v bok, tako da je prišel iz ravnotežja in pri tam strmoglavil v prepad. Drobci granat so ranili tudi dva druga mladeniča, ki sta slučajno nesla drva iz gozda, in sicer 25 letnega Franca Bitežnika, ki je bil ranjen v trebuh in njegovega tovariša 20 letnega Franca Štruklja, ki je bil ranjen v desno nogo. Truplo so pokopali na domačem pokopališču, ostale tri ranjence pa so prepeljali v goriško bolnico.

Četrťi atentat na Mussolinija

PETNAJSTLETEN MLADENIČ STRELJAL NA MINISTRskega PREDSEDNIKA.

V nedeljo 31. oktobra je prišel vladni načelnik Mussolini iz Reggio Emilia v Bolonjo. Imel je na tam zbrane množice dva kratka nagovora. Zvečer ob 17.38 se je v avtomobilu podal na kolodvor. Ko je avto zavil pri nekem vogalu in zmanjšal hitrost, tedaj je neki mladenič sprožil strel iz revolverja proti Mussoliniju. Krogla je Mussoliniju raztrgala trak reda Svetega Mavricija ter fašistovski jopič v višini prs in je nato zdrsnila preko rokava bolonjskega župana, ki je spremljal Mussolinija.

Takoj za tem je hotel napadalec izstreliti še drugi strel, a to mu je onemogočil neki orožniški maršal, ki ga je udaril po roki, v kateri je držal revolver. Razsrojena množica se je na mah vrgla na atentatorja ter ga najprej zadavila ter mu razbila glavo in mu nato zadala z bodali 14 globokih ran v prsa. V tem metežu je bilo zabodenih tudi več oseb, izmed katerih je bila ena zelo težko ranjena.

Mussolini pa je dal ustaviti avtomobil, je vstal ter je zaklical množicam: «Mirni vsi, nisem zadet, pogledjte me!» Nato je nadaljeval vožnjo proti kolodvoru, kjer je pregledal bataljon mornarjev ter imel na zbrane oficirje kratek nagovor. Napada sploh ni omenil.

Policija je medtem aretirala številne osebe ter odnesla truplo napadaleca na kvesturo v svrhu preiskav. Očividci dogodka zatrjujejo, da je napadalec pred izvršenim atentatom dal neka znamenja osebam, ki so se porazgubile med tisočglavo množico.

Policija je ugotovila, da se atentator imenuje Ante Zamboni. Je sin bogatega industrijalca in lastnika neke tiskarne v Bolonji, in ima 15 let. To so dognali na ta-le način:

Zambonijev oče je dovolil svojemu 15-letnemu sinu Anteu, da sme izostati od doma le do 17. ure. Ker pa je sin izostal še več ur od doma, je bila družina v velikih skrbeh. Odšli so ga iskat vsi člani družine, a zaman. Končno se je oče osebno podal na kvesturo, kjer je ležalo

razmesarjeno truplo atentatorja. Spoznal je v mrliču svojega sina Anteja. Kvestura je aretirala vse člane Zambonijeve družine.

V ponedeljek zjutraj je prispel Mussolini v Rim. V palačo Chigi so prišli mnogoštevilni poslaniški tuji držav ter mu čestitali, da se je izjalovil ponovni atentat na njegovo osebo. Med prvimi sta brzojavno čestitala kralj in kraljica.

Na praznik Vseh svetih bilo so po vseh mestih slavnostne prireditve v znak veselja, da je Mussolini ostal nepoškodovan. Tudi v Trstu se je vršilo zborovanje na glavnem trgu.

Poslanec Wilfan je poslal Mussoliniju brzojavno čestitko te vsebine: «Njegovi ekscelenci načelniku vlade, prvemu ministru — Rim, Siguren, da tolmačim mišljenje vsega slovanskega prebivalstva, ki se zgraža nad blaznim atentatom, izražam V. E. radost nad rešitvijo iz nevarnosti. — Poslanec Wilfan».

Vse italijansko časopisje piše obširno o najnovejšem tako razburljivem dogodku. Fašistovski listi pišejo ostro proti opoziciji, češ da bo treba še bolj temeljito očistiti opozicijske hleve. V Rimu je množica napadla in opustošila tiskarne dnevnikov «Il Mondo», in «Voce Repubblicana». Napadli so tudi stanovanja nekaterih opozicijskih oseb (n. pr. generala Bencivonga). Nekateri opozicionalci se bili pretepeni.

Neki listi so hoteli kritizirati policijo, češ da ni dovolj skrbela za varnost prvega ministra. Poročevalec lista «Giornale d'Italia» pa zavrača take očitke. On trdi, da je bila policijska služba vzorno organizirana. Po njegovem poročilu je bila vsaka hiša, katere okna gledajo na ulice, po katerih se je moral peljati Mussolini, od policije natančno preštudirana od prtljiča do strehe. Prebivalstvo onih hiš ni smelo brez dovoljenja kvesture tekom naslednjih dni sprejemati nikakih obiskov. Kako, da se je napad vkljub čuječnosti mogel izvršiti, to bo marala dognati preiskava.

Svobodna vzgoja.

V neki vasi blizu Osijeka na Hrvaškem so trije fantički, stari po 11—13 let, nekega starega pastirja dražili in za norca imeli. Mož je slednjic enemu pritislil dobro zasluženo klobuto. Tedaj so slabotnega starca vsi trije napadli z gorjačami; zadeli so ga parkrat po glavi, da je nezavesten obležal. Drugi ljudje so ga našli ležati; prenesli so ga na dom, kjer je kmalu potem izdihnil. Taki so sadovi današnje krive vzgoje.

Strašna smrt.

Neki mladenič, Strahinja-Sarajić v Mostaru, je 16. oktobra iz radovednosti stopil v prostor za stroje tamkajšnje tobačne tovarne. Začel je pregledovati naprave. Pri tem je prišel v stik s 6000 voltov močnim električnim tokom. Zvnil se je, a roka mu je ostala na aparatu in je gorela s plamenom. Na njegov krik so prihiteli delavci, toda nihče se ga ni upal dotakniti. Tako je ostal nesrečni mladenič v najstrašnejših bolečinah celih 20 minut, dokler roka ni popolnoma zgorela in so ostanki padli na tla. Šele tedaj so bednika prijeli in prenesli v bolnišnico, kjer ga je v par urah smrt rešila strašnih bolečin.

Tako je.

Po Tomaju se je že dolgo časa govorilo vse mogoče. Na občinskem uradu je bil revizor iz Trsta od prefektura. Konec revizije je ta, da je podešt Josip Grbec moral odstopiti. Za komisarja je prefektura postavila revizorja, ki je revidiral delo g. Grbca.

ZANIMIVOSTI.

Prva železna hiša v Zagrebu.

Osješka livarna in tovarna strojev je te dni postavila na Pantovčaku v Zagrebu prvo svojo železno hišo po Försterjevem patentu. Vila ima šest sob in vse postranske prostore, centralno kurjavo, vodovod in električno razsvetljavo ter stane do 210.000 Din brez zemljišča. Hiša je varna pred ognjem in odporna proti mrazu in vročini, ker je heraklit v stenah slab prevodnik toplote. Na videz je kakor zidana hiša. Tovarna izdeluje tudi delavske hišice za 46.000 dinarjev; hiša z dvema sobama stane 55.000 dinarjev.

Prebrisan.

Paša Kemal je prepovedal fes in zapovedal, da morajo vsi moški nositi klobuke. To je izrabil neki navihanec, hodil je po carigradski okolici in se izdajal za Kemalovega odposlanca. Kamor je prišel, povsod so se morali zbrati vsi moški, v

MIHEC: Kar žudno se mi zdi,
kako se hitro svet vrti.
JAKEC: Pol Krasa v strahu je imel
in kar čez noč je - šel.

klobukih. Pregledoval je klobuke, in če je bil kakšen le malo podoben fesu, je moral plačati dotičnik občutno kazen, kar tam. Dolgo časa je trajalo, predno so goljufa prijeli.

Kozorogi.

Edini kozorogi v Evropi živijo v gorovju Gran Paradiso v Italiji in v loviščih barona Borna na Košuti na Gorenjskem. Stari baron Born je s posebnim priporočilom smel nakupiti v Italiji par kozorogov in jih je pripeljal k nam. Tu so se hitro razmnoževali; a povojni tedni so njih število zelo razredčili; predlanskim jih je bilo samo še 5. Sedaj slišimo, da jih je zopet več. Ta krasna žival je nekaj tako posebnega, da hodi v okraj Gran Paradiso loviti samo italijanski kralj in še kak gost, ki ga kralj povabi. V Borno vo lovišče na Gorenjskem prihaja na lov jugoslovanski kralj Aleksander.

Furlanski očenaš.

Po družinah in cerkvah nam sosedne Furlanije molijo se očenaš po furlansko. Kdor zna italijansko, ga bo zajemalo opazovati veliko razliko med čisto italijansko in furlanskim dialektom. Furlan takole molijo očenaš:

«Pari neštri ke šeš in sil. Šej šantifikat il veštri nom. Venji il veštri renjo. Šej fafa la veštra volontat, kome in sil, kuši in tjara. Dajnuš nē il neštri pan kvotidjan. E rimēt it a nō il neštriš debis, kome no ju rimetin aj neštriš debitorš. E no nuš indužit in tentacion. Ma liberajnuš dal mal. Kuši šej».

OPOMBE

«Edinost» na stari poti. V sredo 3. t. m. je prinesla tržaška teta na čelnem mestu članek «Cerkev na razpotju», povzet iz graške judo-liberalne Tagesposte. Članekarju je očevidno žal, da nimajo avstrijski Judje več nobenega vpliva na osvobodene narode. Pod cesarstvom so bili vedno Slovanom sovražni in zatirali stare pravice. Da so Jugoslovani izgubili glagolico, je bila zahteva Avstrije, ne papeškega Rima. Če je sedaj, ko Avstrije ni več, papež vrniti Jugoslovanom staro pravo v mejah kraljevine SHS, je to le dobro znamenje za kraljevino in za Cerkev. Članekarju «Tagesposte» je seveda to srčno žal in zato piše, da je «Cerkev na razpotju», da Bog ve kaj bo zdad in da bodo Nemci in sploh vsi narodi zahtevali mašo v svojem jeziku in da se bo latinska Cerkev razbila, da je kralj Aleksander naslednik ruskega carja in ne vem kaj še. Cel članek «Tagesposte» je pristna judovska kolobocija in žal nam je za slovansko oberteto v Trstu, da gre take reči prepisovat. Vsaj tega naj bi se zavedala, da je glagolica starodaven liturgičen jezik in ga ne gre v eno vrsti devati z nemščino ali francoščino. Tudi to bi teta lahko vedela, da Kristus ni svoje Cerkev postavil na latinsko slovnico, ampak na Petrov primat.

Povodnji in viharji po celi Sloveniji

Pretekli teden so se vnovič strašne povodnji razlile nad razne kraje Slovenske dežele. Nesreče, kakoršne komaj pomnijo stari ljudje, postale so nekako vsakdanje in še predno se ena rana zaceli, odpre se že druga, tako da dežela pada v pravo revščino. Tu podamo nekaj poročil iz raznih krajev, ki so bili to pot prizadeti.

Maribor.

V petek 29. oktobra je bilo ozračje sumljivo toplo in po nebu so se podili gosti oblaki. Barometer je padel popoldne izredno nizko in napovedoval viharno vreme. Krog pete ure popoldne se je dvignil vihar brez dežja, ki je vedno bolj naraščal na silovitosti. Najhujše je divjal veter nad mestom in okolico okrog pol sedme ure zvečer. S streh je začela leteti opeka. Iz strahu pred opeko, ki je po nekaterih ulicah padala na gosto kakor toča, so ljudje zbežali v stanovanja in zaprte lokale, tako da ni bilo nesreč ali celo človeških žrtev. S kako silovitostjo je divjal vihar, je bilo videti v soboto zjutraj, ko je po vseh ulicah in trgih vse polno razbite opeke in strehe kažejo velike odprtine. V pristaniški ulici je izruval vihar s koreninami vred debelo in visoko lipo in jo vrgel v vso silo na sosedno hišo. Debel vrh visoke lipe med Narodnim domom in Tavčerjevo hišo je odčesnil vihar in ga vrgel po plotu. S strehe Narodnega doma so odnešeni vsi težki pločevinasti okraski. S stolpa pri sv. Jožefu v Studencih je odneslo kazalce ure z rimskimi številkami vred. Na mestnem pokopališču je skoraj čisto razkrita kapelica, izruvana vrba žalujka in prelomljenih več smrek. Zelo veliko je trpel mestni park, kjer je smrekov gozd proti Kalvariji ves polomljen ter porušan. Vejevja leži toliko po parkovih stazah, da se ni mogoče izogniti. Največ so trpeli pri Mariboru in okolici starejši plotovi, katere je vihar malodane vse prevrnil.

Dolgo časa so kljubovali silovitosti viharja električni vodi. Električno luč je skraja vihar samo prekinjal, a okrog 8. ure je moč viharja že tako narasla, da je ugasnila elektrika ter je bilo mesto zavito v črno temo do jutranjih ur. Razbitih in na tla pometanih je več velikih električnih svetilk, ki so razsvetljevale ulice in izruvanih ter podrtih je precej drogov, ki so držali električni vod.

Vihar brez dežja je razsajal do pol ene čez ponoč, nato se je usul med gromom in bliskom silovit naliiv, ki je trajal do tretje ure zjutraj, nakar se je nebo zjasnilo, in vihar se je pomiril. Naliiv je segal daleč od Maribora proti severu, ker je zjutraj Drava močno narasla.

Kako je razsajal vihar po mariborski okolici, nam je dokaz, da je s koreninami vred izruval v gozdu 24 velikih in debelih borov.

Poročilo z Jesenic na Gorenjskem.

Sava je udarila v Kurji vasi čez bregove ter vdrla v tamkajšnje barake. To je bilo vika in krika. Otroci so jokali, prašiči krulili, rogovi gasilnih društev trobili na pomoč, komande orožnikov vsepovsot. Sava pa je butala čedalje višje čez tovarniški jez in bregove. Že je bil v nevarnosti most v Kurji vasi in bil zastražen po orožnikih, tako da je smel le posameznik čezenj. Posestniki na tej strani Save so odpirali hleve in druge razpoložljive prostore, kamor so iz ogroženih poslopij gonili živino, to se pravi, kolikor pač ima delavec živine, kako kozico ali prašiča. Cele procesije ljudi so nosile cule in druge stvari, ki so se v naglici dale pograbit, in jih spravljale k prijateljem na levem bregu Save, ki ni bil tako ogrožen. Tovarna je postavila barako v Kurji vasi, v katero so se šele pred kratkim vselili delavci, ni pa zavarovala brega Save.

Gasilci, tako jeseniški kot tovarniški, so delali na vse kriplje, da bi kolikor mogoče ljudem rešili. Vse je bilo premočeno do kože in na mnogih krajih nevarnosti izpostavljeno. Voda je tako hitro naraščala, da so morali na nekem kraju, kjer so barikadirali s smrekami, vse prepušiti ter sebe reševati, sicer bi jih Sava odnesla čez tovarniški jez, v katerega so s strašnim grmenjem butali hlodi, drevesa, drva in drugo, kar je Sava nosila seboj.

Most čez Savo pri Javorniku, ali kakor pravijo Dobravski most, je odnesla voda okoli ponoči, onega pri Hrušici pa že poprej. Postajališče na Hrušici, ki je bilo še od zadnje povodnji na pol porušeno, je sedaj še bolj trpelo.

Radovna je tako marastla, kot še nikdar, in uslužbenec pri ondotni elektrarni, ki je tam že dvajset let, pravi, da še ni bila nikdar tako visoka, zato ni čuda, da je ob eni po noči odnesla lep vintgarski most nad šumom. Marsikdo se bo spomnil na ta most, čez katerega je šel, ko si je ogledoval Vintgar. Sedaj ga ni več.

Ljubljana.

V petek ponoči ob 11. uri se je nebo popolnoma zatemnilo, nato pa — dva, trije bliski, grom, da se je vse streslo, — zatem pa naliiv, kakor da bi se bili pretrgali ob neki nasipi in bi se voda zgrnila po okolici. Ulice so bile takoj vse poplavljenе in če te je nesreča prisilila, da si moral ravno v tem času na ulico, kakor se je zgodilo piscu teh vrstic, te je vihar butal sem in tja, se ti je lovil v

plašč, če si ga imel, noge so ti bredle po trotoarju v hudournikih, klobuk si moral držati z obema rokama. Nisi ločil plohe od kapa. Voda je tekla preko vseh žlebov. Sodra in toča sta za hip pobelili cesto, a že jih je odnesla cestna povodenj. Nato za hip popolnoma jasno, pa kmalu zopet nov naliiv. Tako se je vrstilo do jutra. Vihar, ki je bil morda najhujši, je divjal z brzino do 30 m na sekundo in je prihajal od juga.

Zjutraj so bili vsi parki v mestu poškodovani. Ni ga skoro drevesa, katere mu ne bi vihar polomil vej. Z drevja je izginilo vse listje in vihar ga je natrosil do sredine mesta. V Zvezdi se je podrl ogromen kostanj. Rožnik, Golovec, Grad so vsi opustošeni. Mnogo dreves se je izkoreninilo in celo na Rimski cesti je vihar na vrtu izdril smreko. Po okolici se je sesula večina kozolcev ter skednjev, sadno drevje je trpelo znatno škodo.

Poročilo z Bleda in okolice.

Vasi ob Radovni so strašno trpele. Vodne mase so porušile in odnesle most v Krnici, po katerem je bila napeljana vodovodna cev. Voda je tudi to vodovodno cev odnesla. Ves blejski kot, ki je dobival vodo od tega vodovoda, je brez pitne vode. V Krnici je stala voda do kolena. Ljudje so v največji temi o polnoči reševali živino. Tudi v Grabčah so ljudje sredi noči začeli reševati ogroženo živino. Strašen naval vode je načel most v Grabnu. Bati se je, da ga voda ne poruši. V Gorjah je stala voda pol metra visoko. Ljudje so v popoldnih urah reševali živino, ki je stala v vodi. Voda je odnesla mostova na Dobravi in pri Za-

spu. Most v Lescah se je podal za 2 m.

Kranj in okolica.

O polnoči je Kokra začela naraščati, prinašala hlode, telegrafične droge, deske in drugo, tudi en voz je z velikim ropotom plaval po valovih: znamenje, da je voda v zgornji kokriški dolini morala hudo razsajati. Ob pol dveh zjutraj je pri Britofu voda dosegla višek, dva in pol metra nad normalo. Bliskalo se je, toča je padala, ploha za ploho je lila kakor iz škafa. Pri Zabretovi tovarni je voda vdrla v strojne prostore; na veliko srečo tovarna ni bila v obratu, vse blago je bilo pospravljeno, sicer bi bila napravila ogromno škodo. Nastopila je do višine parnega kotla.

Pri Kranju je Sava burno narasla in kmalu so bila vsa poslopja ob Savi pod vodo. Najbolj je trpela Jugočeška tekstilna tovarna, ki leži na Gaštaju ob Savi. Stanovanjske hiše te tovarne so bile hitro pod vodo, ravnotako tovarna sama. Delavstvo in ljudstvo je reševalo, kar se je rešiti dalo. Predvsem so morali spraviti stanovalce omenjenih stanovanjskih hiš na varno. Blaga in surovin se je nekaj rešilo, veliko pa je odnesla voda. Reševalno delo je trajalo celo noč.

Nič manj ni bila ogrožena elektrarna paromlina g. Majdiča, ki je morala kmalu ustaviti obrat. Betonsko zatvornico in most Majdičeve elektrarne je voda popolnoma porušila. V mlinu samem je voda uničila velike množine moke in žita. Voda je naplavila veliko množino ruševin. Tekstilna tovarna, kakor tudi Majdičev mlin dalj časa ne bosta mogla obratovati.

Kaj nam z dežele pišejo

BOLJUNEC.

Redko se oglasimo v «Malim listu», čeprav smo mu tako blizu. Kar se tiče letnice, bila je še precej dobra, le glavnega pridelka, namreč vina, je bilo manj od lani. — Kakor po mnogih vaseh, tako smo tudi pri nas obhajali lepo tridnevno, ki se je zaključila v nedeljo 31. oktobra. Slavnosti je prisostvovalo 5 duhovnikov. Pel je domači zbor pod vodstvom g. Venturinja. Cerkev je bila vsa okrašena z zelenjem in udeležba ljudstva je bila obilna iz domače in iz sosednih vasi. Hvala vsem, ki so pripomogli k povečanju slavnosti.

Boljunčan.

POSTOJNA.

Tu gre življenje nekako čudno naprej in marsikaj se imamo pritožiti. — Po službi č. g. dekana Krhmeta dobimo nove zvonove; par mož pobira v ta namen prostovoljne darove; pri tem se vidi neoliknost nekaterih, ki s svojimi surovimi opazkami mečejo cerkveni upravi pole-na pod noge! Gospodje! darovi so prostovoljni in ne obvezni; kdor noče daro-

vati, naj bo vsaj tiho in naj ne kaže svoje surovosti na tak način. Drugim darovalcem pa vsa hvala. — Po novem letu dobimo pod našo faro vas Zagon, kar bo tudi Zagoncem všeč. Enako manjka napraviti še z Malim Otokom; naj bi tudi glede tega cerkvena uprava naredila korake. — Pri vodovodu nam nagajajo na vse načine. Javne izlivke nam pred nosom zapirajo, da bi nas tako prisilili vodo v hiše napeljati; pa ne boš, Stefan, kaše pihal! — Z elektriko je grozna miszerija. Tok je šibek in silno drag. Plaćati moramo, ali nam gori ali ne. Tok plačujemo po 2,80 L. kilovat. Kadar bode prišel tok od Soče, kar Bog daj kmalu, ga bomo plačevali samo 80 stotink. Ako prosimo uslužbenca električne centrale, da nam popravi javne svetilke, na kar je obvezan, nas kratkomalo surovo zavrne. Izšolan Postojnčan, elektrotehniški inženir M. B., je mestni upravi stavil ponudbo, da prevzame v lastno režijo električno centralo in da bo dobavljal privatnikom po 80 stotink kilovat, a mestni občini še pod to ceno, toda ponudba je bila

PODLISTEK

O Venezia . . .

Starega znanca beneške prigode.

I. Na pot!

Na dan sv. Roka je bilo. Ravno sem se še enkrat priporočil sv. Roku-pomočniku pri kužnih boleznih — in stopil iz cerkve. Da bi te! Kdo pa je to? Moja dva stara znanca stojita pred cerkvijo. Jože iz Brkinov in študent Janez iz dolnje Istre. To je bilo veselje! Po dolgem času spet stari prijatelji skupaj! Hitro smo jo zavili — kaj povprašujete kam; tje, kjer je kraj, ki ga opeva pesem:

V oštariji je lušno —
se želodček nedi,
a mošnja je revca,
ker jet'ko dobi.

Vince z gore nam je ogrelo srce. Pa sem povedal prijateljima, da mislim drugi dan na pot. Spogledala sta se Jože in Janez, privlekla svoje denarnice in štela, štela. Konec je bil pa ta: vsi trije gremo! Prav do sv. Frančiška tje v Asizi! Vesel sem bil obeh. Sicer sem bil

zmenjen s tistim Rudijem obrovskim, ki se z latinščino tam pri Ljubljani nekje bojuje — pa Rudi je besedo snedel in ostal pri domačem ognjišču. Kot star romar sem imel načrt narejen do pičice, vse zapisano in izračunano. Tovariša oba navdušena!

Krasen je bil 7. avgust. V mlado jutro je veselo poskakaoval konjič in oče Tomec iz Gradišča so veselo pokali z bičem, mi trije pa še bolj veselo kramljali in celo zapeli. Vlak na herpeljski postaji je že nepotrpežljivo hropel, mi hitro z voza po listke, nato v vlak. In šlo je veselo v veseli družbi domačinov ki hodijo v Trst delat, in ženic, ki so nesle prve češplje na trg. Naj ti opišem to pot? Gotovo si se že vozil po tej prog. Če se nisi — škoda. Zanimiva in lepa je. Vlak drči mimo idiličnega Klanca, ki te iz zelenja pozdravlja in prijazne Drage (St. Elia) skozi strmo skalno drago, plane v predor, se ustavi v Borštu pri sv. Antonu v Ricmanjih pri sv. Jožefu, pri sv. Ani odloži večino potnikov in zdrči k sv. Andreju. Proga vseh svetnikov — je krstil progó od Herpelj do Trsta neki

potnik. Res zasluži to ime. Lepe vasice, lepe cerkvice, najbolj zanimiva je tista Matere božje na Pečah, najbolj slavna pa božja pot sv. Jožefa v Ricmanjih.

Prišli smo v Trst. Nakupili smo nekaj za pod zob in odhiteli na glavno postajo. Kmalu smo sedeli v brzem vlaku. Mimo Barkovej, pravljicočnega Miramara ob morju smo hiteli. Ustavili smo se v Tržiču. Dosti ljudi je izstopilo in tudi vstopilo. Kraju se pozna, da dosti dela in da je dosti prometa. Jože se je dozdej držal resno in gledal skozi okno. Od Tržiča naprej se je pa kmalu naveličal. «Veš, tako dolgočasno pa mi pri nas», je rekel. «Pri nas imamo hribe in doline, tu pa sama ravnina, pa ti dolgočasni kanali vmes». Res te vozi vlak po sami širni ravnini furlanski. Pri Červinjanu te pozdravi nekdanja avstrijska meja. Nato se pa vrste dolgočasna mesta in vasi na ravnini kot ploskev. Večji kraj je Portogruaro. Študent si je hitro zabeležil to ime. Oba — Jože in Janez — sta se zelo zavzela, ko sem povedal, da ima to mesto svojega škofa.

«Primojdunaj! To so pa sami škofje!

tu! V Trstu, v Gorici, v Vidmu, v Portogruaru, v Benetkah! To so komaj dekanije!» Jože je glasno zabavljal, midva sva se mu pa smejala; Jože pač mi znal, da ima v Italiji skoro vsako mesto svojega škofa.

«Čuj, ali ni to Pijava?» mi kaže Janez široko, umazano reko. Seveda je bila. Tudi če bi mi tega me vedeli, bi nas poučila o tem gruča mladeničev, ki so pri pogledu na to reko zapeli pesem o Pijavi, ki ne pusti, da bi jo tujec prekoračil. Tako so jo rezali to ubogo pesem, da se je še Jožu zasmilila. «Škoda», je rekel, «da ne znam te pesmi, bi pokazal, kako se mora peti. Glej, kakih deset jih je, pa vsi en glas!» No, to je bilo za Janeza! Kar oživel je! Razlagal je petje raznih narodov, kako Italijan poje zategnjeno, enoglasno, Srb žalostno, kvečjemu dvoglasno, a mi Slovenci pa veselo, pristrčno in štiriglasno. «Škoda, da smo le trije! Mi bi tako zapeli, da bi se vlak ustavil od začudenja», je sklenil svoje predavanje. — Vlak je hitel, brzel po ravnini in čez štiri ure smo se ustavili v Meštrah.

(Dalje prih.)

odbita iz že znanih razlogov. — Gospodarski odsek obstoja menda le za uboge, ker proti kapitalistom se ne upa nastopiti. Na Javorniški cesti smo morali mi drugi svoje dele popraviti, toda Jurcov del v «Jeršicah» je pa tak, da kmalu ne bo mogla po njem niti koza, kaj šele ljudje in živina. Ali je Jurca preveč bogat, da se mu ne upate ukazati ali na njegov račun dati popraviti? — Gozdnega čuvarja imamo, a je le za par izvoljenih posredovalec v lesnih kupčijah in v ostalem naredi, kar se njemu zdi primerno, drugim naj gozde varuje Bog. — Gospodje prizadeti, katerim ti opomini veljajo, roko na srce, priznajte resnico in poboljšajte se, da vas bomo mogli prihodnjic kaj pohvaliti.

DORNBERG.

Slab kruh in povodenj. Vsa vas se pritožuje nad slabim kruhom. Naši sorodniki in znanci, ki prihajajo na obisk iz Gorice in Trsta, se čudijo, da imamo v Dornbergu tako črn in slabo pečen kruh; saj je v Gorici in Trstu dosti boljši. Mi vemo, da bi moral biti kruh povsod enak, ker bi morala biti na prodaj samo ena vrsta moke. Tako je odredila fašistovska vlada. Pri nas pa se dobijo ljudje, ki se poživljajo na vse vladne ukaze in na proteste izkoriščenega kmeta. Pozivamo podestata, naj napravi red. Kakor nam je znano, je dovoljena prodaja kruha le na vago; to vedo prav dobro tudi naši pekci. Zakaj se tega ne držijo? Komaj čakamo, da naša zadruga postavi konsumno prodajalno, da enkrat za dobro pometemo z brezvestnimi izkoriščevalci. — V nedeljo je Vipava zopet močno narastla. Pravijo, da je na zgornjem Vipavskem padlo mnogo dežja. Težko nam je pri srcu, ko moramo mirno gledati, kako nam voda izpodjeda naše njive; kos za kosom gre noter. Nikdo ne povrne več zemlje, nikdo nam ne da odškodnine. Vipava je prejšnjo nedeljo zvečer izpodjedla hlev posestnika Ignaca Harlja. Polovica hleva je tresčilo v valove in s hlevom tudi dva konja. Okoli devete ure zvečer so potegnili iz vode enega pri mostu v Zaloščah. Drugi pa je prestal v vodi celo noč in so ga našli šele drugi dan zjutraj v Vipavi. Bil je še živ, s sabo je nosil še vedno kos jasl. Na suho ni hotel iti; na breg so ga potegnili z vrvjo močnih fantje.

RAKOVEC.

Jesenski nalivi in povodnji so napravili tudi tukaj mnogo škode. Vsled nalivov 10. pr. m. je potok Rakovec zelo narastel in poplavljal občinsko cesto do Potarja, tako da je tudi za osebni prehod nevarna. V tem smo dobili podestata za občini Ponikve in Šebrelje v osebi g. Antona Rejca, bivšega župana v Šebreljah. Kot uvod k poslovanju je razpisal «roboto» za popravo po povodnji poškodovane ceste. Ravno so začeli s popraviljem, ko je 29. p. m. začelo deževati in voda je nanovo poplavlila deloma že popravljeno cesto. Potrebno je bilo najprej začeti z vsaj začasno regulacijo potoka, potem nadaljevati popraviljanje. Ob priliki naj bi se podeda osebno ogledal stvar. Cestne gorne čez potok so se zadnje čase izkazale za premajhne; ob vsakem nalivu mora voda po cesti. Treba bo večjega popravila, kadar bo kaj «evenka», da ne bomo vedno brez ceste.

FAMLJE pri Divači.

Da se oddolžimo dolžnosti do Mal. lista in njegovih čitateljev, sporočamo sledeče: Še ne pozabljen naliv, ki je drugod napravil ogromno škodo, tudi nam in prizanesel. Voda je vdrla v premogovnik in onemogočila delo v mnogih stranskih rovinah in s tem odjedla marsikateremu delavcu preljubi kruhek, ki si ga je trdo služil globoko v zemlji in ga med nami ves srečen užival. Nekaj jih je bilo radi tega odpuščenih z dela, ker jih podjetje nije ni moglo zaposliti, nekateri so šli v Labin, druge je pa na priporočilo premogovniškega vodstva sprejel v delo podjetnik, ki je prevzel predelavo poslopij, katera pridejo pri postavljanju (mon-pij) novih strojev v poštev. Nabavili so si namreč precej novih, močnejših stro-

jev, in predelavo poslopja je bila nujna, zlasti na prostoru, kjer bo postavljen stroj za proizvajanje elektrike. Vsa parna sila bo uporabljena v pogon tega stroja, in obrt se bo vršil električnim potom, ki je priročajši in bolj snažen. Stroji so že skoro postavljeni, potem še napeljava in za sv. Barbaro, zavetnico rudarjev, ali pa vsaj za Božič nam bo že svetila električna žarnica.

V ostalem pa živimo čisto vsakdanje življenje. S češpljami smo letos precej srečno izšli, grozdje, kolikor ga imamo, je potrgano in ga je več od lani, pač pa je bila ajda precej slaba. Čaka še svinjska piča ter zelje, ki dobro kaže in precej slabša repa. Tako smo vsakdanji, da smo celo na «jus» pozabili, ki je lani tako razburjal duhove. Pa tudi to bi bilo dobro urediti tako ali tako.

Iz PREŠNICE.

V četrtek 21. t. m. smo spremili k zadnjemu počitku drago nam Karmelo Bolčič. V najlepši dobi, 19. letu svoje starosti, je po kratki a težki bolezni v Gospodu zaspala. Vsa preška mladina žaluje po njej. Bila je vzorna članica pevškega društva, v našem krogu zelo priljubljena, dokaz temu je bil veličasten pogreb. Ne samo iz Prešnice, ampak tudi iz sosednjih vasi, se je kljub slabemu vremenu zbrala velika množica ljudi. Pred krsto so se vrstili venci dr. «Zore», domačih fantov in deklet. Sprevod je vodil klanški župnik č. g. Soklič. Ob odprtem grobu je zapel bivši cerkveni moški zbor «Jamico» segajočo nam v srce. Legal je že mrak na zemljo, ko se je množica jela razhajati s pokopališča.

Draga Karmela, usoda je hotela, da si nas tako zgodaj zapustila. Bila si nam dobra prijateljica, da Te ne bomo mogli dolgo pozabiti. Lahka Ti bodi zemljica!

Vzor narodne zavednosti

«Čast, komur čast!»

Na Trači pri Tinjah na Koroškem je umrl letos na dan sv. Jožefa komaj 35 let star mož, katerega spomin se ne sme pozabiti. Pavel Miglar, p. d. Kropivnik, je bil mož vseskozi katoliški in vseskozi udan svojemu župniku, a obenem tako zaveden svoje narodnosti, da bi bil vsak čas pripravljen tudi zanj žrtvovati svoje življenje. Četudi si je bil pred leti pri neki nesreči polomil obe nogi, so ga v vojni le še vzeli k vojakom. V Karpatih, tako je pravil, je trpel lakoto, da bi bil jedel podplate. Bil je zadet v glavo in obležal v nekem jarku, kjer je pričakoval zadnjo uro. A so ga le še našli in spravili v bolnišnico, kjer je okreval in se je vrnil ob koncu vojske na svoj dom. Tu se je še le iznova pričelo njegovo mučeništvo. Ko so se Slovenci umaknili iz dežele, je pridrela oborožena Volkswehr (nemška nasilna organizacija) nad Kropivnika. Kropivnik je imel še vojaško puško in se je proti tolpi branil ter je, ko so mu hoteli vdreti v hišo, vanje streljal. Junaška Volkswehr je trenutno bežala, a Miglar je vedel, da se vrnejo in je moral seve bežati tudi sam. Pol leta se je potikal in iskal zasluzka na Spodnjem Štajerskem. Medtem je vlogo Volkswehra prevzel domači Bauerbund («Kmečka zveza», nemška organizacija sovražna Slovincem). Kot da je razbojnik, so Miglarja naprej iskali. Nekoč mu zbolil otrok, oče pride domov ter stoji ob smrtni postelji otrokovi, kar počasi strel in krogla udari poleg očeta v steno. A mož je le še utekel. Drugič jih pride več, mož beži v prvo nadstropje in skoči dol ter uide v temni gozd brez jopiča, brez klobuka. Nemci so ga zapazili in streljali za njim kakor za divjačino. V teh razmerah so mu prijatelji svetovali, naj gre sam v Celovec na državno pravdnitvo: ako ga zapro, bo vsaj življenja varen v zaporu. Celovski državni pravdnik je poslušal nesrečno zgodbo vrliga moža in mu je dejal: «Idite domov; vi ste se le v sili branili in poskrbeli bomo, da se vam ne zgodi naprej

nič». Dali so mu izkaznico. Osebnost ga zdaj Heimatsdienst («Služba za domovino», tudi nasilna organizacija) ni mogel napadati. A na Veliko gospojnico leta 1921. mu je pogorela hiša z vsem žitom in senom, kar je bilo v nji, in da bi ne dobil zavarovalnine, so ga dolžili, da je žažgal sam. Decembra meseca istega leta so mu žažgali ženino hišo, kjer je stanoval; gasiti ni bilo mogoče, ker ni bilo vode, a tudi ne pomoči. Starega očeta in otroke so morali spraviti pri oknih ven, da niso zgoreli. A našli so se tudi dobri ljudje, ki so mu pomagali. Sam je pravil, da pozna zločinca, ki ga hoče uničiti, a dokazati mu ne more in je molčal. Ko je zopet zidal hišo, si je mogel nekje kupiti dober kup konja. Ko je vozil z žage deske, prišel je Heimatsdienst ter mu vzel še konja, češ da je ukraden. Ko so častniki Heimatsdienta imeli iz slovenskih občin ukradene konje, se pa nihče ni zganil. Sosedje so mu svetovali, naj proda obe posestvi in naj odide ter si drugod kaj kupi, ali Miglar je preveč ljubil svoj dom, svoj domači kraj. Poguma ni izgubil; priden ko mravlja je upal, da se v nekaterih letih zopet vse uredi in pomiri. Zdaj mu bo Bog vse uredil in povrnil vrlemu možu, kar je pretrpel.

Framasonska prisega

Brezverci radi vpijejo, da smo katoličani nestrpni, da Cerkev ljudi usužnjuje, da jemlje zlasti z redovnimi obljubami prostost volje itd.

Kako nestrpno pa je v resnici brezverstvo! Framasonski poglavarji zahtevajo od svojih članov, da jim s prisego zatrdijo, da bodo na slepo pokorni vsem njihovim odredbam. Obrazec take prisege je bil nedavno objavljen v listu «L'Union». Glasi se: «Prisegam pri Bogu in pri svoji časti, 1. da hočem kar najbolj natančno molčati o notranjem stanju društva, pa bodisi, da bi tudi izstopil iz društva svojevoljno ali prisiljen, 2. da hočem točno vršiti predpise in se pokoravati vsem odredbam društva, 3. da hočem brez obotavljanja sprejeti vse kazni, ki se mi bodo naložile, 4. da hočem vse ubogati, kar mi bodo ukazali moji predstojniki v društvenih zadevah, 5. da hočem molčati kar mi zaupa kak član našega društva, izvzemši, da ni v korist društva, 6. da hočem spraviti na dan, karkoli bi kdo nameraval v škodo društva ali poedinega člana, 7. da hočem vse storiti, kar je v moji moči, za procvit in napredek društva, 8. da se hočem točno udeleževati vseh društvenih shodov, 9. da se hočem varovati vsakih zdražb in preprirov v društvu, 10. da hočem vedno na nesebičen način podpirati društvene namene.» Takih obljub ne delajo niti redovniki kat. Cerkve in vendar — če oni kaj obljubijo, je «suženjstvo», če framason obljubi hujše stvari, je «napredek in svoboda».

Raznotero.

Balsa les.

V vročih pokrajinah Južne Amerike in na Antilih raste drevo, katerega tes je komaj polovico tako lahek kot plutovina. To je balsa drevo, kar se pravi splavno drevo, ker ga domačini uporabljajo za splave. Latinsko ime je «ochroma lagopus». Posebno pripraven je za letala, zračne ladje ter rešilne obročje. Drevo raste hitro in doseže v prvem letu 11 m. Deblo zavzame vsako leto 12 do 13 cm debeline in je šestimi leti doraslo. Šele v zadnjih letih so postali pozorni nanj in ga bodo gotovo še v razne svrhe uporabljali.

Podganji Babilon.

Baje ni nikjer toliko podgan kot v mestu «luči», Parizu. Ko nastopi noč, švigajo po pariških boulevardih ter cvilijo z odurnimi glasovi. Dr. Marchour od pariškega Pasteurjevega zavoda opisuje to nadlogo mesta Pariza. Pravi, da je podgana človekov najzvestejši tovariš, pred vsem tovariš umazanega človeka. Na svetu je trikrat toliko podgan kot ljudi. Povzročajo mnogovrstne bo-

lezni, celo tako zvano «mrzlico strelskih jarkov» so pripisovali stiku podgane in človeka v stisnjenih prostorih ma in za frontami svetovne vojne. Tako zvani lovci podgan ne pomenijo nič, kajti ljudje tega poklica podgane celo goje, da prejmejo razpisane premije, ko predložijo gotovo število podganjih repov. Tudi strup je brez pomena, kajti po zatrdilu gori omenjenega zdravnika, ki je podgana najinteligentnejša roparica, ki strup že v naprej sluti ter se ogne zastrupljenih krajev. Edino sredstvo proti podganam je to, da skrbimo, da nimajo od česa živeti. Nobenih odpadkov proč metati, posebno v kanale ne. Vse preostanke v klavnihcah sežgati. Vsako skladišče bodi betonirano, mobenih lesenih podov. Le na tak način je mogoče vsaj nekoliko omejiti to nadlogo.

Kje so največji debeluharjl.

Najbolj debele može je dobiti na Angleškem, četudi je v oni deželi razmeroma največ «trsk» v podobi angleških lordov in «ledij». Neki linkolnški živinski trgovec je, ko je 29 let star umrl, tehtal 290 kg, kramar Edvard Bright, kateri je umrl leta 1750, star 30 let je tehta 30 kg. Ta je bil dosedaj najtežji človek na svetu, ki je pa bil bolj vreden pomilovanja kot pa občudovanja.

Gosposki tihotapel.

Carinska obmejna komisija berlinsko-brandenburška je prišla na sled družbi, ki je prav velikopotezno tihotapila špirit. Aretirali so: tihotapca, ladijskega inženirja Bauerja, kapitaliste brate Lindemann in še deset oseb, med katerimi jih je več med veljaki berlinske «boljše» družbe prav dobro znanih. Bauer si je bil kupil elegantno jahto, jo predelal tako, da so bili v nji dobro skriti tanki za špirit, in korajžno tihotapil. Da bi se obrat razširil, je pritegnil Lindemane, ki so kupili velik tovorni parnik in ga kot skladišče namestili v Vzhodnem morju izven carinskega obrežnega pasu 12 milj. Bauerjeva jahta pod zastavo «cesarskega» jahtnega kluba pa je prevažala po 5000 litrov od parnika v bližino Berlina. Pravijo, da ima država najmanj tričetrt milijona mark (skoro 5 milijonov lir) škode, najbrž pa še mnogo več.

Pravi delavec.

Neki angleški trgovec je vzel v službo pripravnega dečka. Več mesecev je pridno delal, ne da bi ga bilo kdaj treba posvariti. Nekega dne pa je dečko stal poleg zaboja in nič delal. «Kaj bi pa rad?» ga vpraša gospodar. «Plačo bi imel rad povišano.» «Koliko imaš sedaj na teden?» «Dvanajst šillingov.» «Koliko bi pa rad imel?» «Vsaj en funt» (t. j. 20 šillingov ali 120 lir). «Ali res?» «Da, res gospod in pa da vam povem, da že tri tedne vedno mislim na to, pa od preoblega dela nisem imel časa, da bi vam povedal.»

Dečko je dobil povišano plačo.

Poravnajte naročnino!

Jakob Bevc
urarna in zlatarna
TRST - Campo S. Giacomo št. 5
ZLATO kupuje v vsaki množini po najvišjih cenah.
KRONE plačuje više kot vsi drugi.
ZALOGA raznovrstnih ur in zlatenine.

ZDRAVNIK
Dr. IGOR FRANKO
absolvent dunajske klinike,
ordinira
v Ilirski Bistrici št. 122
vsak dan
od 10-11 in od 3-4
na Knežaku pa pri g. Česniku
ob torkih in petkih od 9-12.

GOSPODARSTVO

Vrednost kislega mleka

Naši ljudje kislino mleko vse premalo cenijo, nekateri ga pa sploh ne marajo. Vendar je pa kislino mleko tako koristno, da bi ga morali prištevati med redno vsakdanjo hrano. Pri nas kisamo mleko tako, da ga postavimo poleti na hladen prostor, pozimi pa na topel. Posoda ne sme biti popolnoma pokrita. V topem času je mleko skisano že tretji dan in je takrat tudi najokusnejše. Prestarano mleko je grenko. Neki zdravnik pa je baje dognal, da doseže kislino mleko šele po osmih dneh vso zdravilno učinkovitost, ter je svetoval, naj pijejo tako staro kislino mleko zlasti jetični ljudje. S takega starega kislega mleka naj se posname samo neužitna zgornja kožica, ostalo pa se naj dobro premeša in užije. Po mlekarinah pripravljajo kislino mleko na bolgarski način: v sveže mleko devajo posebne glivice, nekak kvas, ki povzroča kisanje.

Tako pripravljeno mleko imenujejo Bolgari »jogurt«. Pod istim imenom ga dobite na Dunaju v mlekarini.

Zanimivo je mnenje nekega ruskega zdravnika o koristnosti bakterij v kislinem mleku. Može razlagati tako: Bakterije, koristne in škodljive, se nahajajo po vsem telesu, največ pa v debelem in slepem črevesu. Koristne bakterije podpirajo prebavo in krepijo telo, škodljive pa razkrajajo organizem, povzročajo bolezni in ostarelost. Obojne bakterije se med sabo bojujejo; one, ki so silnejše, zmagajo. Zato je treba dovajati telesu takšne bakterije, ki ugonabljajo bolezenske bakterije, predvsem pa one, ki povzročajo legar in jetiko. Po zavžitku mleka se namreč spravijo mlečne bakterije na one, ki so v telesu, se bore z njimi in jih mnogo pomore. Zdravniki pravijo, da ima kozje kislino mleko več zdravilne moči kakor kravje. Tudi v sladkem mleku, siru in maslu je nekaj takih koristnih bakterij. Bakterije v mlečni kislini ne uničujejo samo bolezenskih bakterij, temveč tudi take, ki razkrajajo telesno svežost in povzročajo staranje las, kože in drugih organov. Preobilno uživanje kislega mleka je mnogokrat vzrok napenjanju in drugim nerednostim v želodcu in čreвах. Ljudje, ki so temu podvrženi, naj jedo kislino mleko s kruhom in ga uživajo po malem, pa večkrat.

Pravilna molža krav. Večina oteklina vimena je posledica slabe in nepravilne molže. Vnetje vimena pri mladi kravi ima za posledico zmanjšano količino mleka, a dostikrat je taka krava popolnoma izključena kot krava mlekarica. Kakor mora gospodar paziti na to, da bo žito čisto izmlačeno, prav tako mora gospodinja gledati, da so krave popolnoma izmolzene. Čim boljše in čisto je krava pomolzena, tem boljše mlekarica bo. Krave je treba molžiti trikrat na dan in sicer v enakih presledkih. Med molžo mora v hlevu vladati popoln mir. S kravami mlekaricami je treba posebno lepo ravnati. Napaka, če kravo, katera pri molži ni mirna, pretepaš, se navadno ne da nikdar več popraviti. Posebno težko je in mnogo truda stane molža krav po prvem teletu. K takim kravam se sme pustiti le izkušena oseba, sicer bo žival takoj pokvarjena. Ako krava pri molži ne stoji mirno, so navadno vzrok bolečina, katere ji povzročata oni, ki jo molže. Tajnost obilnega blagoslova mleka tudi v malem hlevu veliko leži na tem, kako se molže.

Posoda iz aluminija je radi svojih prednosti zelo razširjena. Se ne pobije zlepa in tvori že kovina sama neko vrednost. Da se ne obtolče tako hitro, pazi pri nakupu, da ne kupiš prelahke posode. Pri aluminijevi posodi so kruševine izključene in tudi rja se je ne prime. Aluminij je dober vodnik toplote

in se zato jedi v aluminijevi posodi prej skuhamo. Zelo lahko je čiščenje aluminijevih posode. Toda pri tem se ne sme uporabljati soda in druge jedke snovi, ker razjedajo aluminij in povzročajo bele lise. Če hočeš, da dobi posoda lep sijaj in izgleda kot nova, pridni topli vodi kako redkejšo kislino; najboljše je malo kisa ali citronove kisline.

Kokoši, ki žro jajca. Kokoši se lahko navadijo jajca žreti pozimi, ko jajca zmrznejo. Ko so enkrat okusile, kakšen je njihov lasten pridelek, potem naravnost hrepene za jajci. Odvaditi jih tega ni mogoče drugače, kakor na ta način: Vsako sveže zleženo jajce takoj odzveti, a na ono mesto pa položiti porcelanasto jajce. Jajče lupine pa smejo perutnini dajati le prav drobno zdrobljene. Tudi zidnega ometa in peska ne sme manjkati.

Beneške obligacije (papirji vojne odškodnine) imajo borzno ceno 66,70 za 100. To je za 1000 lir obligacij dobiš gotovine 667 lir.

Naša pošta.

Pregarje. Dopis ni umljiv uredniku in tudi bralci ne bi razumeli. Take reči je treba boljše pojasniti, ako je predmet sploh vreden, da se javno obravnava. Se priporočamo.

Boršt. Dopis iste vsebine smo že priobčili. Vseeno hvala. Se priporočamo.

G. J. Zvab - Mignanego. Prejeli smo 2 liri za naročnino do konca leta.

Po čem je lira?

Dne 30. oktobra si dal ali dobil:
za 100 dinarjev — 41.— L.
za 100 š. kron — 70,50 L.
za 100 fr. frankov 73.— L.
za 100 šilingov — 334.— L.
za 1 dolar — 23,40 L.
za 1 funt — 113,50 L.

MALI OGLASI

VELIKA ZALOGA papirja, papirnatih vrečic. Uvoz in izvoz na vse kraje. Po ugodnih cenah. Tvrška Gastone Dolinar, Trst - Via Ugo Polonio 5.

DOBER SVET je zlata vreden. Proti slabosti in bolečinam v želodcu in glavi, slabemu teku in prebavi, grenkosti v grlu, zaprtju, uživajte **«Gastrin»**. — Izkušeno sredstvo proti kašlju, prehladu, navadnim pljučnim boleznim, influenci, težkemu dihanju je **Prsni sirup**. — Proti oslovskemu kašlju je preizkušeno sredstvo **Sirup balsamicus**. — Uspešno sredstvo proti trganju v udih in kosteh, proti bolečinam in trganju v plečih, v križu, v glavi je **«Reumazan»** kot takoj čina, a **«Liniment Lanomentol»** kot mazilo. — Za kožne bolezni se rabi z gotovim učinkom **«Santurjevo» mazilo**; izvrstno za rane, ture, opekline, odrtine; prepreči prisaed, meči in celi. — **Odlikovani laboratorij LEKARNA PRI ODREŠENIKU - Bistrica.**

GLYKOL. Jako učinkovito sredstvo posebno v poletnem času in v vročini. Kdor se čuti šibek na živcih in trpi glavobol, naj uporablja edino le **«Glykol»**, ki ozdravi v najkrajšem času. Cena steklenici L. 7.—. Za celo zdravljenje zadostuje 8 steklenic. Dobiva se le v lekarni Castellanovich, Trst, (San Giacomo - Sv. Jakob) Via Giuliani 42 (vsprejeto z ulico via dell' Istria).

PRJNI SIRUP priporočljiv proti kroničnemu kašlju in bronhijalnemu afekcijam. Steklenica za odrasle L. 7,50, za otroke L. 5.—. Dobiva se samo v lekarni Castellanovich, Trst (San Giacomo - Sv. Jakob), Via Giuliani 42.

BRIVEC Andrej Rojc, Gorica, via Seminario 2, se priporoča sl. občinstvu.

PEČENKO FERD., Trst, Scala Belvedere 1, priporoča svojo staroznano zganjarijo. Ima na razpolago najboljše vino «brulè», črno kavo in likerje.

Kdor želi kupiti POSESTVO V JUGOSLAVIJI, se naj obrne na splošno znano in največje posredovalno pisarno v Sloveniji **«POSEST», LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 24.** Tvrška izdaja svoj list, v katerem oglašuje veliko število najraznovrstnejših posestev. Naročnina letno Din. 20.—, polletno Din. 10.—. Na željo pošljemo 1 številko brezplačno.

PRODAM po nizki ceni Sv. pismo stare in nove zaveze ter več knjig Celovške Mohorjeve družbe od l. 1876. dalje. Vse je lično vezano. — Naslov pri upravi.

PRIMARIJ
dr. Ettore D' Osvaldo
Ravnatelj očesnega oddelka v goriški mestni bolnišnici. Izučen na očni kliniki danajskega vseučilišča.
Specialist za bolezni na očeh
Sprejema od 10-12 in od 3-4
Gorica, Corso G. Verdi 24.

MODERNA PARFUMERIJA
G. B. GIUMLIA - POSTOJNA
Bogata izbira dišav in dišečega mila iz prvovrstnih domačih in tujih tvornic. Toaletne potrebščine in predmeti za darila. Drobnarije in umetnije. Korale, biseri, predmeti iz brušenega beneškega stekla.
CENE ZELO ZMERNE.
Trgovino lahko obiščete, ne da bi morali kaj kupiti.

Zobozdravnik
Dr. LOJZ KRAIGHER
specialist za zobe in usta sprejema
v Gorici na Travniku št. 20
in v Ajdovščini nasproti posojilnici

Najvišje cene plačujem za
KOŽE
kun, zlatic, lisic, dihurjev, vider, jazbecov, mačk, veveric, krto, divjih in domačih zajcev.

D. WINDSPACH
Trst, Via Cesare Battisti št. 10 II. nadst., vrata 16
Sprejemajo se pošiljatve po pošti.
Stab. Tip. Silvio Spazzal - Trieste.

Največja zaloga pohištva
na Goriškem - GORICA, Via Carducci (Gospiska ul.) 14
Ustanovljena leta 1897.
Na izbiro 50 celotnih oprem
bodisi za spalnice bodisi za obednice
od prav preprostih do najbolj razkošnih
Cene zmerne. Delo trdno!
Pohištvo lastnega izdelka, izvršeno od prvovrstnih delavcev vsake stroke

ANTON BREŠČAK
VIA CARDUCCI (GOSPOSKA UL.) 14

čevljarnica FORCESSIN
odlikovana v Parizu in Genovi 1924.
z veliko premijo, diplomom in zlato svetinjo
Trst via Caprin 5 pri Sv. Jakobu Trst

Ni vseeno,
KJE
kupujete obutev.
Ako hočete biti prvovrstno postreženi, kupujte le pri
FORCESSINU!

Röntgenološki zavod
PRIMARIJA
dr. A. de Fiori
v Gorici
Corso Vittorio Em. III. 14
Sprejema od 9-12 in od 2-4

Andrej Purič
TRST
Via Meda št. 6
Kovaški
mojster
IZVRŠUJE: Vsakovrstna stavbena dela - Železne ograje in emrežja - Takejšnja izvršitev - Štedilniki vseh vrst - Izdeluje tudi železne roletes - Poprave, spopolnitve.

Zobozdravnik
dr. Sarđoč D.
ordinira
v Trstu
via M. R. Imbricani 16, I.
(Prej. v. S. Giovanni)
od 9-12 in od 3-7.

Podpirajte slovenska podjetja in trgovine!
Koristne knjige
so domači zdravnik. Knajpova knjiga: Kako se bolnikom streže. Domači živinozdravnik in sploh vse take knjige, ki jih človek skoro vsak dan rabi. Ako pa jih prosto rabiš, se ti bo knjiga kmalu raztrgala in boš moral spet dajati težke lire za nove knjige. Da boš kaj prihranil, daj knjige vezati, tako da bodo večne. Pošlji jih v Katoliško tiskarno v Gorico, Riva Piazzutta 18.